

تاریخ شعر فارسی

زندگی نامه ها، دوره ها، مکتب ها و سبک های ادبی

www.ketab.ir

تألیف:

فریدک جهانجوش

انتشارات جقه فرسنگ ۱۳

سرشناسه: جهانپخش، فرهنگ، ۱۳۵۲-

عنوان و نام پدیدآور: تاریخ شعر فارسی: زندگی‌نامه‌ها، دوره‌ها، مکتب‌ها و سبک‌های ادبی / تألیف فرهنگ جهانپخش؛ مشاور و همکار: عرفان علویان

مشخصات نشر: تهران، جقه فرهنگ، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۲۷۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۱۳۴۹-۵-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان دیگر: تاریخ شعر فارسی: زندگی‌نامه‌ها، دوره‌ها، مکتب‌ها و سبک‌های ادبی.

یادداشت: کتاب‌نامه: ص. ۲۶۸-۱۲۷۸ همچنین به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر: تاریخ شعر فارسی: زندگی‌نامه‌ها، دوره‌ها، مکتب‌ها و سبک‌های ادبی.

موضوع: شعر فارسی - تاریخ و نقد

Persian poetry - History and criticism

شعر فارسی - مجموعه‌ها

Persian poetry - Collections

ادبیات فارسی - سبک‌شناسی

Persian literature - Style

شاعران ایرانی - سرگذشت‌نامه

Poets, Persian -- Biography

رده‌بندی کنگره: PIR۳۵۴۸

رده‌بندی دیوبی: ۱۰۹/۱۰۹۱۰

شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۹۶۵۳۵

اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیا

تاریخ درخواست: ۱۴۰۳/۰۷/۱۴

کد پیگیری: ۹۷۹۴۹۵۵

تاریخ شعر فارسی: زندگی‌نامه‌ها، دوره‌ها، مکتب‌ها و سبک‌های ادبی

تألیف: فرهنگ جهانپخش

مشاور و همکار: عرفان علویان

ناشر: انتشارات جقه فرهنگ

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۱۳۴۹-۵-۵

شمارگان: ۳۰۰ جلد

تاریخ نشر: ۱۴۰۳

نوبت چاپ: اول

چاپ و صحافی: چاپخانه چابار

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش و کتاب‌فروشی: تهران، خیابان انقلاب، نرسیده به فخر رازی، روبه‌روی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه ۱-، پلاک ۲۱۳. انتشارات جقه فرهنگ

تلفن: ۰۲۱۶۶۴۸۳۰۶۳-۰۹۳۷۳۷۵۱۹۰۶

مقدمه

هدف از تالیف این کتاب نیازی بود که احساس می شد؛ از چند نظر، یکی برای آشنا کردن مخاطبان عموم شعر پارسی با روند کلی شعر و شاعران ایرانی؛ و دیگر جهت برآوردن نیاز دانش آموزان و دانشجویان جهت کارهای پژوهشی که به آنها تکلیف می گردد.

بنابراین زندگی نامه ها و مقداری نقد شعر شاعران را جدا کرده و ترتیب الفبایی به آنها دادیم تا هم از یک دستی تاریخ ادبیاتی خارج گردد و همچنین جنگی خواندنی برای علاقمندان شعر فارسی شود و هم دانشجویان یا دانش آموزان که تنها به یک شاعر - جهت انجام پژوهش خویش - نیازمند هستند، مستقیماً به آنها رجوع کرده و اطلاعات کلی و کافی را بیابند.

از طرف دیگر چون اغلب خوانان اطلاعات بیش از چند صفحه می باشند، در ابتدای روند طولانی شعر فارسی را از قدیم ترین آئینه تا عصر حاضر به اختصار آوردیم تا از تکرار مطالب مشترک سبکی یا انواع شعر در ذیل هر شاعری خودداری گردد و پژوهشگر با مطالعه این بخش و دوره شاعر مورد نظر خویش، جایگاه کلی آن شاعر را طی روند تاریخی شعر فارسی بیابد و مطالب لازم را استخراج نماید؛ لذا در این بخش سطر به سطر کوشیدیم اهم منابع مورد استفاده را معرفی کنیم تا جهت پژوهشی بیشتر به آنها رجوع گردد؛

اما در بخش دوم - زندگی نامه ها - از آوردن منابع چشم پوشیدیم و در متن جهت رعایت امانت به ماخذ اشاره شد و در آخر کتاب بطور کلی منابع مورد استفاده به دقت نقل شد؛ نخواستیم در بخش دوم ارجاعات به صفحات، لذت مطالعه را از خواننده علاقمند بگیرد اما جهت حفظ دقت در پایان کتاب منابع با اشاره به شاعران ذکر شد. نخواستیم مطالب در سطح معمول و رایج در کتاب های درسی و تاریخ ادبیات باشد لذا مقداری از مطالب تازه را وارد مباحث خویش نمودیم و در ضمن از وارد شدن به بسیاری از مباحث تخصصی و ذکر بحور عروضی و انواع لفظی و معنوی چشم پوشیدیم تا خواننده

و محقق علاقمند مطالب را با اشتیاق دنبال کند و با یک سری حرف های کلاسی و جزوات روبرو نگردد.

به ضرر کلی خواستیم جوانان با شعر و شاعران بطور جدی آشنا شوند، چرا که امروز در ایران طبع شعر و اندیشه گرم است و بخصوص در رشته های علوم پایه، علاقمندان جدی و مستعدی به ادبیات پیدا شده است که آینده از آن آنهاست.

متأسفانه این پندار غلط هم وجود دارد که علوم پایه (ریاضی، شیمی، فیزیک...) از علوم اجتماعی - انسانی در ایران جدا می گردد که سنتی غلط و روش پژوهشی جزنگر است که سالهاست هم در غرب و هم در شرق منسوخ شده است. بدون کل و جز نمی توان به یک جهان بینی دست یافت؛ بدون علوم پایه مسلماً در علوم اجتماعی انسانی هم موفق نخواهیم بود. تنها شاعران را لقب «حکیم» داده ایم و سرآمد «شعر» فارسی هستند که با علوم پایه آشنا بوده اند و همین آشنایی بود که ذهن آنها را دارای ساختار علمی می کرد و شعرشان را شعر می نمودیم - ببینید مر!

باری فردوسی ها، سعدی ها، حافظ ها و نظامی ها و عطارها، حکیم بوده اند یعنی علوم پایه می دانستند یعنی جهان بینی علمی داشته اند و گرنه در آسمان ادبیات جهان ماه تابان نبودند. در این باره بیس از این سخن گفتن نشاید و مجال دیگری لازم است.

در پایان از شما خواننده عزیز از انتخاب این کتاب بسیار سپاسگزارم و امیدوارم که مطلب تازه ای در آن بیابید و در صورت مشاهده هر گونه خطا و اشتباهی نگارنده را مطلع ساخته تا در چاپ های بعدی اصلاح شود

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۱	بخش اول: شعر فارسی
۱۱	پیدایش شعر
۱۸	شاعران مادی
۲۲	سیک پهلوانی و سیک خراسانی
۲۵	سیک مادی و عراقی
۲۶	پیدایش و تحول غزل
۲۷	مثنوی
۲۸	رباعی
۲۹	سایر قالب‌های شعر فارسی و صنایع ادبی
۳۰	شعر در «بشت‌های» اوستا
۳۲	شعر در فارسی باستان
۳۳	شعر در فارسی میانه
۳۶	شعر در اواخر دوره ساسانی
۳۸	دوبیتی‌های پهلوی
۳۹	درخت آسوریک و شجره مناظره
۴۱	بادگار زریران و پیوستگی شعر حماسی
۴۲	شعر عرفانی
۴۳	شعر مدحی
۴۵	مرثیه
۴۷	شعر وصفی
۵۰	فلسفه در شعر
۵۱	مضامین تلفیقی در شعر فارسی
۵۲	اشعاری با مضامین فکری مشاعی
۵۴	اشعاری با مضامین فکری اشرافی و عرفانی
۵۶	اشعاری با مضامین فکر دینی
۵۷	اشعاری با مضامین فکر اجتماعی
۵۸	ادوار شعر فارسی
۵۸	دوره اول، سیک خراسانی
۶۰	دوره دوم، سیک حد وسط تا سب عراقی
۶۳	دوره سوم، سیک هندی و مکتب وقوع
۶۶	دوره چهارم، بازگشت ادبی
۷۸	دوره پنجم، شعر مشروطه و شعر نو
۸۵	بخش دوم: شاعران ایرانی
۸۵	آذر بیگدلی
۸۶	آصفی هروی
۸۸	ابتهاج، هوشنگ [سایه]

۲۲۳	فرزاد، مسعود
۲۲۴	فضولی بغدادی
۲۲۵	فلکی شروانی
۲۲۶	فیضی
۲۲۷	قائم مقام فراهانی
۲۲۸	میرزا ابوالقاسم فراهانی
۲۲۹	قائمی، میرزا حبیب الله
۲۳۱	قاسم انوار
۲۳۲	قطران تبریزی
۲۳۳	کارو
۲۳۴	کسائی مروزی
۲۳۵	کسرائی، سیاوش
۲۳۵	کلیم کاشانی
۲۳۷	کمال اسماعیل اصفهانی
۲۳۸	مجد همگر
۲۳۹	مسعود سعد سلمان
۲۴۰	مشیری، فریدون
۲۴۳	مغربی تبریزی
۲۴۴	ملک الشعراء صبا
۲۴۶	منصور حلاج
۲۴۷	مولوی
۲۵۰	میرزاده عشقی
۲۵۲	ناصر خسرو
۲۵۴	نجم الدین رازی
۲۵۵	نظامی گنجوی
۲۵۸	نیما یوشیج
۲۶۱	واعظ قزوینی
۲۶۱	وحشی بافقی
۲۶۲	وحید دستگردی
۲۶۴	هانف اصفهانی
۲۶۵	هلالی جغتایی
۲۶۶	همام تبریزی
۲۶۷	یمینی شریف، عباس
۲۸۰	منابع و مأخذ